

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1220/2022
04.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Иване Рађеновић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Саша Кнежевић и Јелена Петровић, адвокати из ..., против туженог Serbia ZiJin Bor Corper doo, Бор, чији је пуномоћник Милан Лазић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2950/21 од 17.11.2021. године, у седници већа одржаној 04.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2950/21 од 17.11.2021. године под ставом 1. тачка 1. и 3. изреке тако што се одбија жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Бору П1 61/21 од 13.05.2021. године у делу става 1. изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца да се поништи као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду број .. од 19.03.2019. године, да тужени врати тужиоца на рад и под ставом 2. изреке.

У преосталом делу **ОДБИЈА СЕ** ревизија тужиоца као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка плати износ од 18.000,00 динара у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног и ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П1 61/21 од 13.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду број .. од 19.03.2019. године и да тужени врати тужиоца на рад на радно место које одговора његовој стручној спреми, знању и способностима, у року од осам дана од дана правноснажности пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка

у износу од 220.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршења до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2950/21 од 17.11.2021. године, преиначена је пресуда Основног суда у Бору П1 61/21 од 13.05.2021. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду број .. од 19.03.2019. године и захтев тужиоца да га тужени врати на рад, док је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоца распореди на рад на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима, одбачена, те обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 262.200,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију. Трошкове је тражио.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др. закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог, а Анексом бр. 4 Уговора о раду од 12.10.2016. године распоређен је на радно место „ ... у погону ...“ за које је извештајем о периодичном лекарском прегледу обављеном дана 20.06.2018. године оцењен способним за рад, а које је иначе систематизовано као радно место са повећаним ризиком. Тужиоцу је оспореним решењем од 19.03.2019. године отказан уговор о раду са припадајућим анексима, јер је својом кривицом извршио повреду радне обавезе и непоштовање радне дисциплине, у смислу одредбе члана 179. став 2. тачка 5) и став 3. тачка 8) Закона о раду и члана 178. став 1. тачка 7) и члана 179. став 1. тач. 13) и 29) Колективног уговора. Стављено му је на терет да је дана 17.12.2018. године, након повратка са боловања, на коме је, са краћим прекидима, био у периоду од 01.09.2017. до 17.12.2018. године, одбио да прими Упут за претходни лекарски преглед ради распоређивања на друго радно место са повећаним ризиком. Пре доношења побијаног решења, тужени је, решењем Д-2213 од 17.12.2018. године, привремено удаљио тужиоца са рада, уједно му издавши упозорење Д-2212 о постојању разлога за отказ уговора о раду, због наведене повреде радне обавезе, на које се тужилац изјаснио. За време трајања удаљења са рада тужиоцу није омогућен улазак у погон. Код туженог постоји Наредба донета 07.11.2017. године којом је предвиђена обавеза послодавца да обезбеди периодичан лекарски преглед сваком запосленом који ради на радном месту са повећаним ризиком, као и запосленом после болести, ако сумња на смањену радну способност. Тужилац је одбио пријем наведеног упута образлажући то чињеницом да претходно није добио понуду за ново

радно место, односно Анекс уговора о раду, о којима би могао да се изјасни у року од 8 дана, а иначе сматра да је наведено поступање према њему последица подношења кривичне пријаве против руководиоца туженог у децембру 2017. године због извршења кривичних дела везаних за нестанак злата код туженог. Делимичном пресудом Вишег суда у Зајечару П1 3/09 од 05.02.2020. године, (правоснажна 10.11.2020. године) утврђено је да је тужилац претрпео злостављање на раду од стране туженог као радник Радне јединице за производњу племенитих метала у периоду од 07.11.2017. године до 19.03.2019. године, на тај начин што му је забрањен улазак и онемогућен приступ радном месту у производњи, погон Златаре. Тужени је сматрао да није у обавези да пре уручења упута за лекарски преглед, достави тужиоцу обавештење са анексом уговора о раду због премештаја на друго радно место имајући у виду да одредба члана 67. Правилника о безбедности и здрављу на раду то не прописује.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је поништио, као незаконито, оспорено решење туженог и наложио туженом да тужиоца врати на рад, на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Ово стога што, по оцени првостепеног суда, тужени није објаснио на основу којих прописа је тужиоцу, до окончања судског спора, забрањен улаз у погон и рад на радном месту на које је распоређен, нити су утврђене чињенице које упућују на разлог за отказ тужиоца, с обзиром да је тужилац одбијањем да прими упут за претходни лекарски преглед, негирао извршење повреде радне обавезе и радне дисциплине. Поред тога, по оцени првостепеног суда, побијано решење не садржи наводе тужиоца из изјашњења на упозорење на постојање разлога за отказ, нити разлоге и чињенице које оправдавају да баш тужилац од свих запослених буде премештен на друго радно место, имајући у виду да није добио никакву понуду, анекс или образложење за премештај на нови посао.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужиоца у делу којим је тражио да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду тужиоца и у делу за враћање на рад, налазећи да је првостепени суд правилно утврдио да је тужилац одбио да прими упут за претходни лекарски преглед и поступи по њему, али да из тога произлази да је тиме учинио повреду радне обавезе и непоштовање радне дисциплине које су му стављене на терет. По налажењу тог суда, тужени је, као послодавац, био у законској обавези да запосленог упути на претходни лекарски преглед, с обзиром да је тужиоца планирао да премести на радно место ..., које је Актом о процени ризика туженог утврђено као радно место са повећаним ризиком, због чега је, у складу са својом уобичајеном праксом, тужиоцу издао упут за претходни лекарски преглед ради утврђивања способности за рад на том радном месту, узимајући, при том, у обзир и чињеницу да тужилац дужи временски период није обављао послове свог радног места на које је до тада био распоређен. Како је тужилац одбио да прими наведени упут за претходни лекарски преглед, то је по оцени туженог учинио повреду радне обавезе и непоштовање радне дисциплине које му се стављају на терет. При томе, по оцени другостепеног суда, тужени је у потпуности спровео законску процедуру достављајући тужиоцу упозорење у смислу одредбе члана 180. Закона о раду, на које се тужилац изјаснио, након чега му је побијаним решењем од 19.03.2019. године, које садржи све елементе из члана 185. став 1. Закона, правилно отказан уговор о раду.

У односу на део првостепене пресуде којим је тужени обавезан да тужиоца распореди на рад на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и

способностима, другостпени суд је укинуо првостепену пресуду и тужбу одбацио, налазећи да је првостепени суд одлучио о захтеву запосленог који је, у смислу одредаба чл. 171. и 172. Закона о раду, у надлежности послодавца.

По оцени Врховног суда, због погрешне примене материјалног права, закључак другостепеног суда, о томе да је законито решење туженог о отказу уговора о раду тужиоца, се не може прихватити као правилан.

Одредбом члана 171. став 1. тачка 1) Закона о раду (Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 (Одлука Уставног суда), 113/2017, 95/2018 (Аутентично тумачење)), прописано је да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада (у даљем тексту: анекс уговора) ради премештаја на други одговарајући посао, због потреба процеса и организације рада. Према ставу 2. истог члана закона одговарајућим послом у смислу става 1. тач. 1) и 3) овог члана сматра се посао за чије се обављање захтева иста врста и степен стручне спреме који су утврђени уговором о раду. Према одредби члана 172. став 1. наведеног закона, уз анекс уговора о раду (у даљем тексту: анекс уговора) послодавац је дужан да запосленом достави писмено обавештење које садржи: разлоге за понуђени анекс уговора, рок у коме запослени треба да се изјасни који не може бити краћи од осам радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора.

Према одредби члана 2. став 1. Правилника о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених на радним местима са повећаним ризиком („Службени гласник РС“, бр. 120/07, 93/08 и 53/17), претходни лекарски преглед врши се ради утврђивања и оцењивања посебних здравствених услова, односно способности запосленог за рад на радном месту са повећаним ризиком у односу на факторе ризика утврђене актом о процени ризика код послодавца, док се према ставу 2. тачка 2) истог члана Правилника, претходни лекарски преглед запосленог врши пре премештаја запосленог на радно место са повећаним ризиком.

Из наведених одредаба Закона о раду произлази обавеза послодавца да пре доношења одлуке о премештају запосленог на други одговарајући посао сачини понуду за закључење анекса уговора са обавештењем о разлозима за премештај, правним последицама непотписивања понуђеног анекса и роком, не краћим од осам дана, у коме запослени може да се изјасни на наведену понуду.

У конкретном случају, како је тужени сматрао да тужиоца треба да распореди на друго радно место, био је у обавези да му пре уручења упута за лекарски преглед достави анекс уговора о раду са писменим обавештењем које садржи разлоге за понуђени анекс, рок у коме тужилац треба да се изјасни који не може бити краћи од осам радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора. Како је то пропустио да учини сматрајући да члан 67. Правилника о безбедности и здрављу на раду туженог то не прописује, решење о отказу уговора о раду је незаконито, због чега је Врховни суд, применом члана 416. став 1. ЗПП-а преиначио другостепену пресуду под ставом 1. тачке 1. и 2. изреке.

Како се измена уговорених услова рада у смислу чл. 171. и 172. Закона о раду врши анексом уговора о раду, а на основу сагласне воље уговорних страна, послодавца и запосленог, то захтев да се обавезе послодавца да запосленог распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, не спада у судску

надлежност, због чега је, по оцени Врховног суда, побијаном пресудом тужба, у том делу, правилно одбачена. Са изнетог Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Како је тужилац успео у претежном делу у поступку по ревизији, то му на основу чланова 153. став 3., 154. и 163. став 2. ЗПП-а припадају трошкови ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара који се односе на састав ревизије према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката важећој у време предузете радње, а захтев туженог за трошкове жалбеног и ревизијског поступка је одбијен с обзиром на успех у спору.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић